

NCC Industry A/S
Hørkær 8
2730 Herlev
CVR: 26708435

Erhverv
J.nr. MST-865-00479
Ref. SILEM
Den 13. juni 2019

Primær tilladelse til indvinding af råstoffer i fællesområde 562-JC Jyske Rev F

NCC Industry A/S meddeles hermed tilladelse til indvinding af råstoffer i fællesområde 562-JC Jyske Rev F. Tilladelsen er meddelt i henhold til § 20, stk. 2, nr. 2, i lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 (herefter råstofloven).

Vilkår

./.

Der må kun finde indvinding sted inden for det område og på de vilkår, der fremgår af bilag 1 til denne tilladelse.

I øvrigt skal de til enhver tid gældende generelle vilkår for råstofindvinding følges. Vilkårene fremgår af bekendtgørelse nr. 1680 af 17. december 2018 om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen (herefter råstofbekendtgørelsen).

Indvinding kan først igangsættes, når tilladelsens og bekendtgørelsens gældende vilkår er opfyldt.

Tilladelsens varighed

Tilladelsen gælder fra den 12. juli 2019 og indtil den maksimale tilladte indvindingsmængde er indvundet, dog senest til 12. juli 2029.

Miljøstyrelsen kan til enhver tid ændre, begrænse eller tilbagekalde en tilladelse meddelt i henhold til råstoflovens § 20, hvis betingelserne i råstoflovens § 24 er opfyldt.

Tilladte indvindingsmængder

./.

Den samlede og årlige tilladte indvindingsmængde fremgår af bilag 1.

Da der er flere, der kan indvinde i området, oplyser Miljøstyrelsen kvartalsvis på styrelsens hjemmeside størrelsen af den indvundne mængde og restmængde i området.

Hvis området bliver omfattet af krav om hyppigere indberetning af indvundne mængder, se under nedenstående punkt om indberetning af indvindingsdata, sender Miljøstyrelsen i perioderne mellem opdatering af hjemmesiden efter behov oplysninger om den tilbageværende tilladte mængde til de berørte tilladelsesindehavere.

Miljøstyrelsen vil meddele det, når Miljøstyrelsen har fået indberetninger, der viser, at den samlede eller årlige tilladte mængde i området er indvundet.

Indberetning af indvindingsdata

Tilladelsesindehaver skal hvert kvartal elektronisk indberette oplysninger om indvindingen. Indberetningerne skal være Miljøstyrelsen i hænde senest 2 uger efter udgangen af hvert kvartal, jf. § 52 i råstofbekendtgørelsen.

Oplysning om mængde af indvundne råstoffer danner bl.a. grundlag for Miljøstyrelsens opgørelse af den indvundne mængde i området, og opkrævning af vederlag i henhold til råstoflovens § 22 a og kapitel 10 i råstofbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen kan i henhold til § 41 i råstofbekendtgørelsen træffe afgørelse om, at indvundne mængder i et fællesområde skal indberettes hyppigere end det, der er fastsat i § 52.

Tilladelsesindehaver skal give meddelelse til Miljøstyrelsen, hvis tilladelsesindehaveren agter inden for de næste tre måneder at indvinde mere end 50 % af den mængde, som i henhold til de oplysninger, der er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside eller meddelt tilladelsesindehaveren, er tilbage af den maksimale samlede eller årlige tilladte mængde i et fællesområde, jf. § 42, stk. 1, i råstofbekendtgørelsen.

En tilladelsesindehaver skal straks give Miljøstyrelsen meddelelse herom, hvis den pågældende har indvundet hele den mængde, som i henhold til de oplysninger, der er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside eller meddelt tilladelsesindehaveren, er tilbage af den maksimale samlede eller årlige indvindingsmængde i et fællesområde, jf. § 42, stk. 2, i råstofbekendtgørelsen.

Vederlag

Der skal betales vederlag for indvinding af råstoffer fra havbunden, jf. råstoflovens § 22 a, stk. 2, og kapitel 10 i råstofbekendtgørelsen.

For nærværende tilladelse skal der i 2019 betales 6,60 kr. pr. indvunden m³, jf. råstoflovens § 22 a, stk. 2.

Vederlagssatsen indeksreguleres en gang årligt med virkning fra 1. januar på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik om den procentvise ændring i nettoprisindekset for januar måned imellem de to forudgående år, jf. råstofbekendtgørelsens § 61.

De indeksregulerede vederlagssatser offentliggøres på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Sagens grundlag

Til grund for afgørelsen ligger NCC Industry A/S's ansøgning af 6. august 2018. Derudover ligger rapporterne *Råstofeftersforskning, område 562-JC, Jyske Rev, Nordsøen* herunder *Fase 1B detailkortlægning i område 562-JC* fra d. 26 juni 2018 samt *Statusrapport, miljøkonsekvensvurdering og Natura 2000 væsentlighedsvurdering* fra den 3. august 2018 også til grund for afgørelsen. Til grund for afgørelsen ligger endvidere notatet *Tillæg til Råstofindvinding, Område 562-JC, Jyske Rev, Nordsøen* fra den 17. oktober 2018, fordi Miljøstyrelsen vurderede, at den geologiske rapport og miljøvurderingen ikke på alle punkter var fyldestgørende.

Der er ansøgt om tilladelse til indvinding af i alt 5,0 mio. m³ sand, grus og ral i en 10-årig periode, med et årligt maksimum på 500.000 m³. Indvindingen vil foregå ved slæbesugning.

Materialerne forventes fortrinsvist afsat til betonindustrien, og det vurderes ifølge ansøgningsmaterialet ikke muligt at erstatte materialerne med oprensings- og uddybningsmaterialer grundet den ønskede beskaffenhed og volumen.

Det ansøgte område og dettes geologi m.v.

Ansøgningsområdet er beliggende på Jyske Rev i Nordsøen. Området ligger i en afstand til kysten på 42 km. Det ansøgte område har et areal på 14,4 km².

Ansøgningsområdet har tidligere været anvendt til råstofindvinding, da det har været udlagt som auktionsområde til NCC Industry A/S siden 2014, men også før dette har området været udlagt som indvindingsområde 562-JA/JB.

Ansøgningsområdet grænser mod vest op til fællesområde 562-HA Jyske Rev og auktionsområde 562-JD Jyske Rev G og mod syd til auktionsområde 562-JE Jyske Rev J. Ansøgningsområdets påvirkningszone overlapper flere steder med disse indvindingsområder. Inden for en radius af ca. 30 km forekommer yderligere fem indvindingsområder og to efterforskningsområder. De nærmeste klappladser er beliggende mere end 50 km fra område 562-JC Jyske Rev F.

Området er beliggende mellem tre Natura 2000-områder, "Lillefiskerbanke" (N248) mod vest, og "Sandbanker ud for Thyborøn" (N219) og "Thyborøn Stenvolde" (N247) mod øst. Heraf er området "Thyborøn Stenvolde" det nærmest beliggende område med en afstand på ca. 18 km til område 562-JC Jyske Rev F.

Ressourcen

Den geofysiske kortlægning viser, at størstedelen af ansøgningsområdet er dækket af et større sammenhængende ressourceområde. De seismiske data og boringsdata viser, at ressourceområdet overordnet set er præget af op til 3 m. tykke gruslag ovenpå holocæne enheder med skrålejret vekslende lag af primært sand men også lidt grus. Ifølge den geologiske rapport, kortlagde efterforskningen et råstofvolumen på ca. 15,3 mio. m³. Det antages endvidere i rapporten, at der er en udnyttelsesprocent på grus på 50%.

Miljøvurderingen

Den indsendte miljøvurdering fra august 2018 tager afsæt i en indvinding af en mængde på 5,0 mio. m³ i en 10-årig periode, dog med en maksimal indvindingsmængde på 500.000 m³ årligt. Den biologiske kortlægning samt miljøvurderingen af området og miljøkonsekvensvurderingen af denne mængde er gennemført i overensstemmelse med råstofbekendtgørelsens bilag 3, fase II.

Dybde- og substratforhold

Ifølge de geofysiske undersøgelser er vanddybden i området målt til mellem 21-37 m, hvor de største dybder forekommer i den østlige del af ansøgningsområdet og påvirkningszonen.

Miljøvurderingen konkluderer, at de dominerende substrattyper er substrattype 1b og 2, som udgør 99% af havbunden i ansøgningsområdet. Substrattype 3 og 4 forekommer derfor meget begrænset i ansøgningsområdet, men dækker til gengæld henholdsvis 8 og 2% af påvirkningszonen.

Ifølge miljøvurderingen vil indvindingen kunne medføre substrat- og dybdeændringer i området, da en stor del af grus-fraktionen forventes fjernet (potentielt 65%) efter en 10-årig indvindingsperiode.

Der kan lokalt forekomme store ændringer i vanddybden i de mest indvindingspåvirkede områder. Desuden vil bunden af ressourcen kunne nå steder, hvor ressourcen er tyndest. Disse forhold kan ifølge miljøvurderingen medføre en ændring af substratforholdene, så den underlæggende ressource blotlægges, mens yderkanten af ansøgningsområdet efter indvinding i området

kan fremstå mere stenede og irregulære efter endt indvinding. Miljøvurderingen vurderer, at dette har en mindre negativ betydning, da sedimenttransporten i området i nogen grad kan medføre en reetablering af de oprindelige forhold med tiden. Det bemærkes i rapporten, at to mindre stenrev er fremkommet i indvindingsområdet siden den seneste geologiske undersøgelse.

Indvindingen medfører en sedimentspredning i området. Dette skaber øgede sedimentkoncentrationer i vandsøjlen under indvinding, samt omlejring af sediment i området. Ifølge miljøvurderingen, vil dette have en ubetydelig negativ påvirkning på substratforholdene i ansøgningsområdet, og i lille grad lokalt i påvirkningszonen, hvor naturtype 3 og 4 er til stede.

Flora og fauna

Ifølge miljøvurderingen kan biologiske forhold generelt karakteriseres som artsfattige hvad angår epifauna og flora. Ansøgningsområdet består overvejende af naturtype 1b og naturtype 2, mens den sydvestlige del af ansøgningsområdet rummer mere stenede forhold end det øvrige område. Ifølge rapporten knytter den største biologiske værdi i området sig til de stenede områder, som ifølge miljøvurderingen er kendetegnet ved et mere diversitært dyre- og planteliv med en højere dækningsgrad. De registrerede arter associeret med stenrevne er dog almindelige for naturtypen. I miljøvurderingen bemærkes desuden, at den resterende del af ansøgningsområdet er uden høj biologisk interesse, men besidder et højt rekoloniseringspotentiale. Forekomster af makroalger er koncentreret til afgrænsede stenrevsområder i den sydlige del af påvirkningszonen.

Der blev ikke registreret sårbare eller beskyttede arter.

Der er ikke i undersøgelsen registreret ålegræs, biogene- eller boblerev i hverken indvindingsområdet eller i påvirkningszonen.

Arealinddragelsen forventes ifølge miljøkonsekvensvurderingen at have en mindre betydning på ansøgningsområdet, men denne anses som lille og ikke uforeneligt med andre hensyn, da området grundet dynamiske forhold forventes langsomt at blive tilsandet og derved udjævnet efter endt indvinding.

Miljøkonsekvensvurderingen vurderer, at de bentiske samfund påvirkes moderat negativt når havbunden forstyrres af at substratet fjernes af sugefoden, men også af overdækningen af fraseret materiale fra indvindingen der returneres til havbunden. Disse processer vil medføre en høj mortalitet af epi- og infauna i det påvirkede område. Indvindingen kan derfor medføre en substratændring, der vil medføre en negativ påvirkning på bundfaunaen tilknyttet til det pågældende bundsubstrat.

Det vurderes i rapporten, at der vil være en gennemsnitlig dybdeændring i ansøgningsområdet på 0,34 m, hvis hele den ansøgte mængde indvindes. Miljøvurderingen konkluderer, at dette vil have en lokal betydning for de biologiske forhold. Det skal dog nævnes, at indvindingen ifølge rapporten reelt set ikke vil foregå jævnt over indvindingsområdet, men lokaliseret omkring områder med tilgængelige ressourcer, som derved oplever en større dybdeændring end de 0,34 m, mens andre områder ikke forventes berørt af indvindingen.

Råstofindvindingen medfører et sedimentspild til vandsøjlen, som skaber øgede sedimentkoncentrationer i vandsøjlen og en efterfølgende sedimentation af materialet. Sedimentspildet forventes at sedimentere i indvindingsområdet og i påvirkningszonen. Statusrapporten for området har vist en tydelig sandaflejring på stenrev i påvirkningszonen, som i rapporten vurderes at stamme fra sedimentspredning fra det pågældende og de nærliggende indvindingsområde.

Ifølge miljøvurderingen forventes en ikke-skadelig sedimentkoncentration i vandsøjlen ved indvindingen i området. Rapporten bemærker desuden, at bundfaunaen generelt er tilpasset et dynamisk miljø med variation i suspenderet sediment og sedimentoverlejring. Miljørapporten vurderer derfor, at sedimentspredningen vil medføre en mindre negativ påvirkning i området.

Fisk og fiskeri

Miljørapporten bemærker, at råstofindvinding og erhvervsfiskeri kan foregå parallelt i området. Det kan dog ikke udelukkes, at der er konfliktende interesser, hvis der er arealmæssige sammenfald mellem de områder, der er udlagt til indvinding og de områder erhvervsfiskerne ønsker at anvende. Det bemærkes dog i rapporten, at der erfaringsmæssigt kan pågå erhvervsfiskeri parallelt med indvindingen i området.

Indvinding vil medføre en arealinddragelse imens den foregår. Ifølge miljøvurderingen vil dette medføre en reduktion af habitat- og fødegrundlag for fiskene i området, da blandt andet mængden af byttedyr for fisk reduceres som følge af indvinding. Området karakteres i rapporten som naturligt meget dynamisk, og bundfaunaen i området forventes ifølge miljøvurderingen at have en kort genetableringsperiode efter endt indvindingsaktivitet.

Ifølge miljørapporten vurderes ændringerne i sedimentet ikke at forhindre tilstedeværelsen af tobis, som er selektiv over for sedimentets beskaffenhed. Rapporten vurderer bl.a. på baggrund af dette, at indvindingen i område 562-LC ikke får betydning for gydesuccesen for tobis i områderne omkring Jyske Rev. Rapporten vurderer derfor, at arealinddragelsen i forhold til fisk er ubetydelig negativ set i relation til områdets lave fødemængde og naturlige dynamik. Da indvindingen er begrænset areal- og tidsmæssigt, vurderes påvirkningen af arealinddragelsen på fisk at være mindre, lokal og kortvarig.

Rapporten bemærker, at suspenderet sediment i vandsøjlen kan påvirke fisk til at udvise undvigeadfærd og undgå indvindingsområdet mens indvindingen foregår. Sedimentspild vil ifølge miljørapporten dog være begrænset i udbredelse og varighed, og da fiskene kan søge til andre områder mens indvindingen foregår, vurderer rapporten, at påvirkningen af sedimentspredningen på fisk i området derfor er ubetydelig negativ. Ifølge rapporten findes der ingen kendte gydeområder i ansøgningsområdet, omend det bemærkes, at et sedimentspild potentielt vil kunne påvirke pelagiske æg og larver. Derfor vurderes sedimentspildet som en kort og ubetydelig negativ påvirkning på fiskeæg og larver.

Fugle

De største koncentrationer af fugle forventes at forekomme i forbindelse med trækbevægelser forår og efterår. Der er i rapporten angivet 11 arter af hav- og kystfuglearter, som optræder i området i en eller flere af årets måneder.

Ansøgningsområdet forventes ifølge rapporten, at være af begrænset betydning som fourageringsområde for fugle på grund af vanddybden. Ifølge miljørapporten har råstofindvindingen, hvor den foregår, en negativ påvirkning på bundfaunaen og dermed en indirekte negativ effekt på fødegrundlaget for fugle i området, omend bundfauna, der kan udgøre fødegrundlaget for disse fugle, vurderes som sparsom. Der er ikke lavet vurdering af infaunaen.

Suspenderet materiale i vandsøjlen kan ligeledes forringe fourageringsmulighederne lokalt i området, men forventes ikke at have en effekt uden for området. Det vurderes derfor i rapporten, at fuglene kan søge føde i andre områder mens indvindingen foregår.

Indvindingsfartøjet kan ligeledes også forstyrre fuglene fysisk ved støj og visuelle påvirkninger, hvilket resulterer i et tab af levested mens indvindingen pågår.

Rapporten vurderer dog, da der i forvejen indvindes i området, og da der er meget skibstrafik langs den jyske vestkyst, at den pågældende indvinding ikke vil medføre en væsentlig merbelastning.

Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger i en afstand på minimum 50 km til ansøgningsområdet og dermed ikke i umiddelbar nærhed af indvindingsaktiviteten.

Miljøvurderingsrapporten konkluderer, blandt andet baggrund af ovenstående, at råstofindvindingen i området vil have en lokal og ubetydelig eller lille påvirkning på fugle.

Havpattedyr herunder bilag IV-arter (Marsvin)

Havpattedyr er generelt beskyttede. Derudover er marsvin særligt beskyttede under Habitatdirektivets bilag IV.

Ifølge miljøvurderingen ligger ansøgningsområdet i stor afstand til områder, der er udpeget som kerneområder for marsvin i de danske farvande. Spættet sæl og gråsæl kan sporadisk forekomme omkring Jyske Rev, men forekommer især i mere kystnære farvande. De nærmeste lokaliteter hvor spættede sæler og gråsæler raster er i Limfjorden og Vadehavet.

Rapporten vurderer, at forstyrrelse af havbunden og sedimentspredning vil have en ubetydelig negativ påvirkning på sæler og marsvin. Dette skyldes den potentielle negative påvirkning på føden i området, da aktiviteten kan forstyrre fisk ved ændringer i bundforhold og sedimentspild i vandet. Det er ligeledes fremhævet, at pattedyrene er mobile og kan søge føde i andre områder imens indvindingen pågår, samt deres evne til at lokalisere bytte på anden vis end via synet, og desuden fremhæves også sælernes forventede beskedne forekomst i området.

Det vurderes i miljørapporten, at støj fra indvindingen i ansøgningsområdet kun vil have en ubetydelig negativ påvirkning på marsvin og sæler i ansøgningsområdet. Dette skyldes ifølge rapporten, at marsvin generelt er følsomme over for støj. Sæler er også støjpåvirkelige især når de opholder sig på land, mens de ifølge miljørapporten er mere robuste i vand. Derudover vil marsvin og sæler, når indvindingen påbegyndes, allerede befinde sig i nogen afstand til indvindingsfartøjet pga. støj fra skibets motorer. Desuden er Jyske Rev allerede i dag påvirket af menneskelig aktivitet. Det vurderes derudover, at marsvin og sæler kun bliver fortrængt fra ansøgningsområdet i kortere perioder ad gangen.

Miljømål og indsatsprogrammer

Ansøgningsområdet er beliggende uden for Vandrammedirektivets 1-sømilsgrense, og direktivets målsætninger vurderes derfor ifølge miljørapporten ikke påvirket af indvindingen, og dette vurderes derfor ikke yderligere i konsekvensvurderingen.

Ifølge konsekvensvurderingen vil forstyrrelsen af havbunden have en moderat negativ påvirkning på havstrategidirektivets deskriptor 6 - havbundens integritet. Havbundens integritet påvirkes når de fysiske egenskaber i området ændres. Det vurderes endvidere, at denne påvirkning kun er lokal i området, og derfor kan karakterises som en ubetydelig påvirkning på det samlede miljømål. Dette behandles yderligere i afsnittet om substrat- og dybdeforhold.

Sedimentspredningen ved råstofindvinding kan påvirke vandkvaliteten i området ved at frigive næringsstoffer og forurenende stoffer til vandsøjlen, og dermed målsætningen om god miljøtilstand i havområdet. I forbindelse med dette bemærker rapporten, at undersøgelser viser, at fysiske effekter af indvindingen

generelt er begrænset til selve indvindingsstedet, og de miljømæssige effekter uden for indvindingsområdet er meget begrænsede. Derfor vurderer miljøvurderingen, at sedimentspredningen i området kun vil have en lokal påvirkning, som vurderes ubetydelig i forhold til miljømål og indsatsprogrammer.

Marinarkæologiske interesser

I rapporten fremgår det, at der ifølge Slots- og Kulturstyrelsens database "Fund og Fortidsminder" er registreret et skibsvrag fra 1661 i den nordøstlige del af påvirkningszonen. Dette vrag blev ikke genfundet i den pågældende undersøgelse.

Miljøkonsekvensvurderingen vurderer, at potentielt kulturbærende lag kan blotlægges lokalt i den sydlige del af ansøgningsområdet i forbindelse med råstofindvindingen. Rapporten bemærker endvidere, at det i størstedelen af området vurderes mindre sandsynligt, at der suges til bunden på grusressourcen, og usandsynligt at der suges til bunden på den underlæggende holocæne sedimentære pakke. Påvirkningen på de marinarkæologiske interesser vurderes derfor ifølge rapporten at være af ubetydelig og lokal påvirkning.

Rekreative interesser

Grundet afstanden til kysten på ca. 42 km vurderes det i rapporten, at de rekreative interesser er begrænset til rekreativt fiskeri og lystsejls. Da indvinding allerede foregår i området, vurderes det i rapporten, at forstyrrelsen af lystfiskere og lystsejlere ikke vil ændres fra den nuværende. Miljørapporten vurderes derfor forstyrrelsen af indvindingsaktiviteten på de rekreative interesser til at være ubetydelig og af lokal påvirkning.

Sejladsforhold

AIS data viser, at mellem 5-40 skibe sejler igennem det nordlige område pr. år, mens trafikken i det sydlige delområde kan overstige >78 registreringer pr. år. Selve indvindingen vil ikke medføre et øget tryk på skibsfarten i området, da der allerede finder indvinding sted i det pågældende område. Der har i mange år været indvinding i området, uden at det har givet anledning til kendte problemer som f.eks. påsejlinger. Tilstedeværelsen af fartøjer til indvindingen vurderes derfor i rapporten, som en ubetydelig påvirkning af sejladsforholdene i området. Rapporten vurderer risikoen for oliespild for ubetydelig.

Ammunition

Der er ikke foretaget en UXO undersøgelse af området, og det vurderes i miljørapporten, at tilstedeværelsen af ikke-eksploderet ammunition kan forekomme indlejret i sedimentet i området, hvilket er relevant i forhold til arbejdssikkerhed til havs. Rapporten bemærker, at der tages de nødvendige forhold, hvis der konstateres rester af ammunition, jf. BEK 1351 af 29/11/2013 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv.

Kumulative effekter

Ifølge miljørapporten vil sedimentspildet fra indvindingsaktiviteten primært transporteres i nordlig retning, og det bemærkes endvidere, at størstedelen af materialet forventes bundfældet indenfor 150 m.

Der kan pågå indvinding i de nærliggende indvindingsområder parallelt med indvinding i område 562-JC Jyske Rev F. Ifølge miljørapporten vil sedimentspredningen dog, selv hvis indvindingen pågår samtidigt i ansøgningsområdet og i et af de nærliggende områder, ikke være nævneværdig i og uden for påvirkningszonen i forhold til den mængde sediment, som naturligt er i vandsøjlen.

Imidlertid viste statusrapporten, at naturtype 3 og 4 i påvirkningszonen havde tydelig sedimentaflejring og lavere faunadække.

Ifølge miljørapporten vurderes den kumulative undervandsstøj at være lokal og af kortere varighed. De kumulative effekter af undervandsstøj vurderes derfor at resultere i minimale forringelser for områdets dyr, da det vurderes, at disse kan finde andre egnede opholdssteder i nærområdet.

De potentielle påvirkninger i relation til øget sedimentspredning, undervandsstøj, skibstrafik vurderes derfor ifølge rapporten som værende lokale inden for ansøgningsområdet.

Miljørapporten bemærker, at indvindingsfartøjet ikke kumulativt vil bidrage til en væsentlig merbelastning af skibstrafikken i området.

Det vurderes yderligere i rapporten, at de samlede indvindingsaktiviteter på Jyske Rev kan medføre en kumulativ effekt på de biologiske forhold, som følge af generelle substrat- og dybdeændringer i området. Rapporten bemærker dog, at disse effekter er vanskelige at estimere på grund af den naturlige sedimenttransport på Jyske Rev.

Internationale beskyttelsesområder

De nærmeste Natura 2000-områder er de marine områder Thyborøn Stenvolde (N247), Jyske Rev Lillefiskerbanke (N248) og Sandbanker ud for Thyborøn (N219), som ligger hhv. 18 km, 29 km og 26 km afstand til ansøgningsområdet. Udpegningsgrundlaget for Thyborøn Stenvolde og Jyske Rev Lillefiskerbanke er rev (1170), mens udpegningsgrundlaget for Sandbanker ud for Thyborøn er sandbanke (1110).

Ifølge konsekvensvurderingen vil de potentielle påvirkninger af indvindingen på Natura 2000-områderne indebære en forøgelse af suspenderet materiale i vandsøjlen samt sedimenteringen af dette. Påvirkningen af de pågældende Natura 2000-områder, som følge af indvindingsaktiviteten i område 562-JC Jyske Rev F, vurderes i Natura 2000 væsentlighedsvurderingen at være uden betydning for målpopfyldelsen for områderne. Dette forklares i rapporten med afstanden til områderne, hvorved en negativ påvirkning af øget sediment i vandsøjlen kan afvises.

Det nærmeste habitatområde hvor marsvin (bilag IV-art) er på udpegningsgrundlaget er mere end 60 km væk fra ansøgningsområdet. Samtidig forventes påvirkningerne af støj, suspenderet sediment, og fødeudbud, ifølge væsentlighedsvurderingen, at være begrænsede, kortvarige og ubetydelige. Derfor vurderes det i rapporten, at indvindingsaktiviteten ikke medfører en væsentlig påvirkning på den samlede bestand af marsvin eller på områdets økologiske funktionalitet for arten.

Høringssvar

Ansøgning og miljøvurdering har været i høring i perioden 22. oktober 2018 til 21. november 2018.

Der er i forbindelse med høringen modtaget følgende høringssvar:

Danmarks Fiskeriforening PO anerkender at andre erhverv end fiskerierhvervet har brug for adgang, til de marine områder omkring Danmark. Det er dog som udgangspunkt værd at huske på, at hvor fisk er en fornybar ressource, som man vil kunne blive ved med at høste af, er det kun muligt at ”høste” råstofferne til havs en gang og så er de væk fra området sammen med de habitattyper der fjernes. Indvinding af råstoffer skal derfor tage mest muligt hensyn til de erhverv der er afhængige af netop bundforhold. I forhold til fiskeri drejer det sig om fangst, gyde,

opvækst og fødesøgnings arealer. Det er afgørende at der tages hensyn til disse for fiskeriet vigtige arealer når tilladelser tildeles råstofindustrien og især når mængderne, der ønskes indvundet, er meget betydelige.

DFPO har bemærkninger vedrørende indberetning og administration af råstofindvindingen, som ikke refereres yderligere her, da de ikke vurderes relevante for den konkrete sag.

Under aktivt fiskeri i råstofområder er erhvervsfartøjer ofte begrænset af deres muligheder for at navigere, når deres redskaber bjærges eller sættes ud. Det er afgørende at alle fartøjer i den forbindelse udviser godt sømands skab, ved at holde afstand til erhvervsfartøjer og ikke mindst respektere deres redskaber som oftest garn i områderne. I området og i tæt tilknytning til, er der en række historiske fangstpladser efter torsk der er tæt knyttet til bund habitatet, som fiskerne er meget interesseret i bliver beskyttet. (Koordinater for områderne medsendt). Fiskerne der bruger Jyske Rev til deres fiskeri, ser meget gerne at der tages de nødvendige hensyn, til deres aktiviteter, når de anvender fiskeriområder der samtidig er udlagt til råstofområder. Der burde være plads til begge erhverv i områderne og der bør samtidig oprettes en procedure for hvordan fiskerne kan kommunikere deres garnpositioner til råstoffartøjerne, så konflikter hvor garn bliver ødelagt for fremtiden kan undgås.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri har vedlagt koordinater for områder hvor fiskeriet foregår og anmoder om at disse friholdes for indvinding, samt at indvindingen kan tilrettelægges på en måde så fiskerne ikke mister deres redskaber.

FSK ønsker en fast kontaktperson ved NCC for at sikre en smidig dialog imellem de to erhverv.

Tidligere indvinding har blandt andet betydet at fiskeriet efter pighvar er blevet reduceret betydeligt på dele af Jyske Rev. FSK er derfor overordnet set meget bekymret for råstofindvindingens påvirkning af natur og fisk, og dermed deres mulighed for at drive et ellers naturskånsomt kystfiskeri. Den nordlige del af Øresund er netop blevet fredet for sandsugning med den begrundelse at det "ødelægger naturen". Hvis naturen ødelægges i Øresund – hvorfor skulle det så ikke være tilfældet på Jyske Rev? FSK indgår gerne i dialog med råstofbranchen om f.eks. genskabelse af nogle af de ødelagte områder.

FSK har bemærkninger vedrørende indberetning og administration af råstofindvindingen, som ikke refereres yderligere her, da de ikke vurderes relevante for den konkrete sag.

FSK anmoder om, at man behandler nulløsninger grundigt og tilbudsgående, da sandressourcerne ikke er fornybare. FSK mener ikke at redegørelsen for materialernes anvendelse og alternativer er fyldestgørende.

FSK ønsker at HAPS prøver før og efter indvinding samt efter en årrække efter end indvinding skal være en del af bilag 3 i råstofbekendtgørelsen, da dette vil kunne besvare en række økologiske relevante spørgsmål, som foreningen ønsker belyst.

Det fremgår af bilag 3 i råstofbekendtgørelsen, at der skal være en vurdering af indvindingen i forhold til de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat blandt andet i medfør af lov om havstrategi. Behandlingen af påvirkningen af miljømål er ikke tilstrækkelig i den fremsendte ansøgning, og FSK sætter spørgsmålstegn ved, om miljømålene i havstrategidirektivet kan nås med en fortsat råstofindvinding til havs som det foregår i dag. I Miljømålsrapporten for havstrategidirektivet er en af

indikatorerne for miljømålet om at opnå en sund og robust marin natur at størrelsen af havbundsareal påvirket af råstofindvinding er ”stabil eller faldende”. Det fremgår altså ikke af målet i havstrategidirektivet, at der er tale om en negativ påvirkning – blot en påvirkning. Det fremgår af ansøgningen at to naboområder snart vil være tømt for sand. Det er derfor klart at disse områder er ”påvirket” og fortsat vil være det i mange år. Derfor vil en start på et nyt område øge påvirkningen af havbunden. Dette karambolere med miljømålene i Havstrategidirektivet, og dette faktum belyses ikke i ansøgningen.

FSK bemærker, at der nævnes mange gange i ansøgningen at der er en betydelig strøm og transport af sand på Jyske Rev. I Øresund har der været lavet en undersøgelse af Disken, der viser, at selv på en meget lille bank er der meget varierende strømforhold, hvilket gør at påvirkningen af råstofindvinding har meget stor effekt på dele af banken. Indvindingen på dele af Disken har sænket primærproduktionen med op til 75 %, og forskerne konkluderer at en reetablering ikke vil ske inden for en overskuelig årrække. Der er altså meget store naturlige forskelle på relativt små områder. FSK mener ikke, at de to rapporter der henvises til fra Disken i ansøgningsmaterialet som belæg for reetablering og rekolonisering af indvindingsområder er fyldestgørende belæg for at underbygge formodningen om en hurtig rekolonisering af det faktiske område på Jyske Rev. Det er kun formodninger. Det kræver mere end nogle få arter med hurtig reetableringsevne at vise, at området vil komme tilbage i uforstyrret tilstand. Derfor er FSK meget bekymret for konsekvenserne af sandsugning. Både i den aktuelle ansøgning og mere generelt på Jyske Rev.

Kystdirektoratet har ingen bemærkninger til det ansøgte.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ønsker at følgende krav fremgår af tilladelsen: Såfremt der i forbindelse med arbejdet på eller i havbunden konstateres rester af ammunition eller genstande, der kan være farlige Unexploded Ordnance (UXO), skal arbejdet straks indstilles og der tages kontakt til Forsvaret Operationscenter, jf. BEK 1351 af 29. november 2013 § 14 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Slots- og Kulturstyrelsen, herunder Strandingsmuseet og Moesgård Museum: Der er registreret et ikke nærmere identificeret skibsvrag i Fund & Fortidsminder inden for indvindingsområdet, og det kan ikke udelukkes, at der kan være tale om et beskyttet historisk skibsvrag ældre end 100 år. Dette fund samt de påtænkte aktiviteter i form af råstofindvinding i nærheden af positionen gør, at et potentielt fortidsminde kan være truet. Strandingsmuseet og Moesgaard Museum anbefaler, at der gennemføres en arkæologisk og geoarkæologisk analyse af ansøgers gennemførte havbundsundersøgelser. Slots- og Kulturstyrelsen har vurderet museernes faglige vurdering og indstilling, og kan konstatere, at der er ”begrundet formodning” om tilstedeværelse af kulturhistorisk væsentlige fortidsminder/historiske skibsvrag i området. Sådanne fortidsminder er beskyttet i medfør af museumslovens § 29 g, stk. 1 og/eller 2. Slots- og Kulturstyrelsen anmoder derfor Miljøstyrelsen stille vilkår om, at der gennemføres en arkæologisk og geoarkæologisk analyse af ansøgers udførte geofysiske og evt. geotekniske undersøgelser. Dette for om muligt at afklare om registreringen er et beskyttet fortidsminde. Sådanne arkæologiske analyser gennemføres for den projektansvarliges regning og i medfør af § 29 g, stk. 4 i museumsloven.

Slots- og Kulturstyrelsen har efterfølgende frafaldet deres anmodning om at der stilles vilkår om at gennemføre en arkæologisk og geoarkæologisk analyse.

Søfartsstyrelsen har ingen bemærkninger til den ansøgte indvinding af råstoffer ved Jyske Rev, men oplyser at bekendtgørelse om sejladsikkerhed ved

entreprenørarbejder og andre arbejder mv. i danske farvande, og vurderingsskema af sejladssikkerheden ved arbejder til søs bedes efterlevet i relevant omfang

Partshørings svar

Høringssvarene blev sendt i partshøring den 28. november 2018, og NCC Industry A/S indsendte partshøringssvar den 13. december 2018.

Angående høringssvarene om fiskeri har NCC følgende bemærkninger:

Fangstpladser

FSK og DFPO har fremsendt positioner på konkrete fangstområder ved positioner for torsk og pighvar i tilknytning til området, som fiskerne ønsker beskyttet / friholdt for indvinding. På kort 1 er positionerne lagt ind som arealer, og i hvert område har fiskerne angivet hvilken art (torsk og pighvar) der fiskes efter. For pighvar er det oplyst at fiskeriet foregår fra d. 10. maj og 2 måneder frem. Det fremgår, at der er et minimalt sammenfald mellem torskefiskeriet og område 562-JC. NCC mener derfor ikke, at det er relevant med yderligere tilpasninger i forhold til torskefiskeriet. Til sammenligning er der et større sammenfald mellem pighvarfiskeriet og område 562-JC, hvor indvindingsområdet og fiskeriområdet overlapper med 2,37 km², hvilket svarer til en meget stor mængde råstoffer. NCC foreslår en frivillig ordning, hvor sandsugerne opfordres til at afstå fra indvinding i områderne i de to måneder, hvor hvarrefiskeriet står på.

NCC er enig med FSK og DFPO i, at det er afgørende, at alle fartøjer uanset erhverv udviser godt sømandskab, og mener, at det bør være muligt at de to erhverv (råstofindvinding og erhvervsfiskeri) kan foregå sideløbende, som det har gjort i mere end 20 år. Der skal derfor selvfølgelig være en god kommunikation mellem fiskerifartøjer og indvindingsfartøjer. Den løbende dialog mellem erhvervene skal medføre mindre gener for alle parter, hvor fiskerierhvervet bl.a. kan kommunikere deres garnpositioner til råstoffartøjerne, hvormed konflikter, hvor garn bliver ødelagt, kan undgås.

NCC oplyser, at DFPO samt FSK og dens medlemmer er altid velkomne til at henvende sig til Christian Abildtrup, som er direkte kontaktperson hos NCC.

Sandressource, Jyske Rev

NCC vil gerne pointere, at status for ressourcen er beskrevet i administrativ forstand i miljøkonsekvensrapporten. Den beskrevne sandressource henviser derfor ikke til den tilgængelige ressource på Jyske Rev. Der er alene henvist til tilladelsesmængden. I de gældende tilladelser er der en indvindingsmængde der må indvindes – og det er den mængde der snart er opbrugt.

Ressourcen på Jyske Rev er meget stor. Som eksempel kan det nævnes, at efterforskning gennemført i 2009 har anvist ca. 1 mia. m³ råstoffer af varierende kvalitet på selve Jyske Rev. Derudover er der kendskab til en lang række andre forekomster i Nordsøen. Ud fra Marta databasen vurderes det, at der ligger ca. 535 mio. m³ der falder i kategorien grus og ral i den østlige del af den danske Nordsø.

Nulløsning

FSK mener, at nulløsningen skal behandles mere tilbunds gående. Det indvundne materiale fra marine råstofområder er af en kvalitet, som ikke kan erstattes af indvinding i andre områder hverken landbaserede eller marine råstofområder. Med det kendskab råstofbranchen i dag har til de øvrige forekomster i Nordsøen, og de teknologier der er til rådighed i produktionen, er forekomsterne på Jyske Rev den bedste ressource. Alternativer vil enten medføre meget lange transportveje med øget miljøbelastning til følge, eller det vil kræve, at der inddrages meget store områder på land med forekomster, der kræver så megen oparbejdning, at en produktion er urentabel. Kunderne, der aftager de tilslag, der

produceres på Jyske Rev har allerede i dag adgang til alternativer i form af materialer fra land og import af ”granit” fra vores nabolande.

Bundprøver/HAPS

NCC lytter til betragtningen fra FSK med flere vedrørende inddragelse af bundprøver (HAPS) før og efter indvinding samt en årrække efter endt indvinding. NCC mener dog ikke, at det giver mening at lave bundfaunaundersøgelser i områder, hvor der ikke inden indvinding er udarbejdet en baseline som sammenligningsgrundlag. NCC bemærker, at de i Nordsøen udvikler en baseline undersøgelse af infauna vha. HAPS prøver, hvor det er muligt at følge udviklingen i de 10 år, som NCC forventer at indvinde i områderne. NCC bemærker yderligere, at hvorvidt HAPS infauna eller for den sags skyld andre undersøgelsesmetoder skal være et fast element i en råstofeftersforskning er et spørgsmål, der kan diskuteres. NCC henviser til, at råstofindvinding ikke er den eneste fysiske forstyrrelse som påvirker bundfaunaen. Erhvervsfiskeri med bundsløbende redskaber har ligesom indvinding både korttids- og langtidseffekter på bundfaunaen, samt naturlige variationer i salinitet, temperaturer og dynamiske forhold som også påvirker bundfaunaen. Derudover nævner NCC også eutrofieringsbaserede effekter såsom iltsvind, sulfidforekomst mm. Såfremt en vurdering af indvindings påvirkning på infauna (ved HAPS prøvetagning) fast skal medtages i senere miljøkonsekvensvurderinger er det derfor væsentligt, at alle faktorer tages i betragtning.

Det overordnede mål med miljøundersøgelsen i område 562-JC er, at vurdere de miljø- og naturmæssige konsekvenser af indvindingen. Det er heraf nærliggende, at tage udgangspunkt i områdets naturtyper (1,2,3 og 4) som rummer forskellige biologiske interesser. Det kan dermed sikres, at områder med biologisk værdi ikke påvirkes af indvindingen. Beskyttelsen af disse områder sikres ved at tage disse områder ud af det endelige råstofområde efter miljøundersøgelsen er gennemført, således at der ikke bliver indvundet i stenrevsområder.

Havstrategidirektivets miljømål

NCC er enig med FSK, at miljøvurderingen skal indeholde en vurdering af indvindingen i forhold til de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat blandt andet i medfør af lov om havstrategi. Havstrategidirektivet behandles i miljøkonsekvensrapportens kapitel 9.6 Miljømål og indsatsprogrammer. Derudover behandles de relevante deskriptorer i de enkelte kapitler. Deskriptor 6 ”Havbundens integritet”, dvs. struktur og funktion af økosystemet behandles i *Kapitel 9.1 Substrat- og dybdeforhold* og *Kapitel 9.2 Flora og fauna*, Deskriptor 1 ”Biodiversitet” behandles i *Kapitel 9.2 Flora og fauna* og Deskriptor 11 ”Energi, herunder støj i havet” behandles i *Kapitel 9.5 Havpattedyr*.

Ifølge NCC er den mængde, der indvindes på Jyske Rev, lille i forhold til den totale samlede mængde substrat (sand, grus og ral) i indvindingsområdet. Som nævnt tidligere vil indvindingen på Jyske Rev ikke tømme området for råstoffer i den forstand at bunden ikke længere er dækket af sand, grus og ral. Der vil efter indvindingen fortsat være et lag sand på havbunden efter indvindingen. Det dækkende sandlag vil dog naturligvis være tyndere end før indvindingen, og større sten vil ligge tilbage og udgøre stabilt substrat for sessile organismer.

Reetablering og re-kolonisering

NCC imødekommer bekymringen fra FSK vedrørende reetablering/re-kolonisering af indvindingspåvirkede områder. Takket være to studier fra Disken i 2014 og 2017 udført for Miljøstyrelsen vides mere end nogensinde før om de spor (geofysiske og biologiske) som sandindvinding efterlader på ét højdynamisk område i Øresund. Ud over disse studier er der netop kommet en rapport fra Rambøll med titlen ”Øresunds naturværdier og råstofressourcer”, ligesom der i 2018 er lavet en

kortlægning af effekter af stiksugning på miljøet i det nordlige Øresund. Disse intensive studier relaterer sig alle primært til Øresund, og der findes ikke tilsvarende fra området ved Jyske Rev. For både Jyske Rev og Disken gælder dog, at områdernes sedimentomlejring (meget dynamiske forhold) helt naturligt begrænser artssammensætningen i forhold til mindre forstyrrede områder. For at svare fyldestgørende opdeles svaret herunder i to dele; 1) Reetablering som relaterer sig til de geofysiske forhold og 2) re-kolonisering, som relaterer sig til de biologiske forhold.

Reetablering af havbunden afhænger i høj grad af den anvendte indvindingsmetode. På Disken har der både pågået indvinding ved stik- og slæbesugning, mens der i område 562-JC kun vil pågå indvinding ved slæbesugning. I forbindelse med undersøgelser af Disken i 2014 skrev Orbicon "Man kan i indvindingsområdet, 8 måneder efter indvindingen er ophørt, fortsat se tydelige spor fra indvindingen i form af lineære mønstre på havbunden. Disse mønstre vil over tid udviskes af de naturlige dynamiske sandtransportprocesser i området, som er betinget af bølge- og strømforhold samt af vanddybden. Dette kan observeres i området nord for indvindingsområdet, hvor der tidligere har været indvundet – forstået på den måde, at man i dag ikke kan se tydelige slæbesugningsspor i dette område." (Tilbageværende indvindingsspor i overgangsområde umiddelbart nord for 554-CA Disken relaterer sig til indvinding fra før 2007). Helt i tråd hermed skrev Rambøll ud fra deres undersøgelser i 2017 *"Den tidlige udvikling indikerer en tendens til udjævning af slæbesugningssporene"* fra 2014 til 2017. Grunden til at Rambøll kun kan snakke om tendenser skyldes opløsningen af data. Den vertikale præcision var ikke den samme ved undersøgelser i 2014 ($\pm 0,2$ m) og 2017 ($\pm 0,5$ m). NCC henviser endvidere til, at Rambøll vurderede på baggrund af den tidlige udvikling af slæbesugningssporerne, at morfologien i områder med slæbesugesspor og uden stiksugningshuller vil reetableres med tiden. Der er således enighed i de to studier om, at spor efter indvinding ved slæbesugning er en reversibel påvirkning på Disken.

Indvinding i område 562-JC vil udelukkende pågå ved slæbesugning. Spor efter indvinding forventes således at blive udjævnet over tid, mens havbundsniveauet gradvist vil blive sænket afhængig af indvindingens fjernelse af materiale og den mængde materiale som tilføres naturligt til området.

Rekolonisering relaterer sig som nævnt til de biologiske forhold. I forhold til rekolonisering skrev Orbicon ud fra data fra Disken i 2014 "Dette indikerer at infaunasamfundene inden for indvindingsområdet allerede 10 måneder efter ophørt indvinding ligner diversiteten i nærtliggende uforstyrrede områder med lignende sedimentforhold, hvorfor det vurderes at indvindingsområdet "Disken" er langt i sin reetablerings-proces. Slutteligt skal det pointeres at indvindingsområdet havde et højt artsantal som var helt sammenligneligt med en række undersøgelser i danske farvande". NCC henviser endvidere til, at Rambøll skrev ud fra data indsamlet i 2017, at den naturlige sanddynamik på Disken spiller en større rolle for artsfordelingen og – antal, end den der er forårsaget af indvindingen. I ovenstående er stiksugning ikke taget i betragtning, da denne metode ikke vil blive anvendt i forbindelse med 562-JC Jyske Rev. Som nævnt i miljøkonsekvensrapporten vil slæbesugning påvirke et større areal end stiksugning. Stiksugning har til gengæld en større dybdepåvirkning og længere reetableringsperiode. Det forventes derfor som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, at reetableringen og re-koloniseringen vil forekomme inden for en kortere årrække og hurtigere end hvis indvindingen blev foretaget ved stiksugning. Som supplement til konkret at kunne vurdere slæbesugningens påvirkning af havbunden og den efterfølgende reetablering, er det dog NCC's håb, at de igangsatte baselineundersøgelser på Jyske Rev kan

bidrage med ny viden, der kan danne grundlag for mere konkrete oplysninger om rekoloniseringen i et givent område.

I en netop udgivet rapport konkluderede Rambøll at den økologiske påvirkning af indvindingsaktiviteten i høj grad af områdets sårbarhed i forhold til fysisk forstyrrelse. På baggrund af områdets dynamiske forhold og tilstedeværende arter synes område 562-JC ikke særligt sårbart i forhold til fysiske forstyrrelser.

NCC forsøger herunder at besvare Foreningen for skånsomt fiskeri: Rambøll skriver i deres resumé fra deres undersøgelser i 2017: *"Fordybningen af selve banketoppen har dog nedsat den bentske primærproduktion med op til 75 %, hvilket antageligt ikke inden for en overskuelig årrække står til at ændre."* Det er her vigtigt at holde fokus på, at dette fortrinsvis er baseret på den bentske primærproduktion af mikroalger, som beskrives ud fra en beregning, samt at det handler om egentlige fordybninger, hvor dybden ændres relativt meget fra en mulig til en ikke mulig netto primærproduktionen (ned til 4 meter under den tidligere havbund). Rambøll har ud fra en sigtdybde på omkring 7,5 meter udregnet, at nettoprimærproduktionen er mulig ned til 15 meters dybde (kompensationsdybden). NCC henviser endvidere til, at det ifølge Rambøll således er i bunden af stiksugehullerne, at lysreduktionen er ca. 75 %. Hertil bør det nævnes, at den altovervejende bentske primærproduktion på Disken er knyttet til de mikrobentske alger på de eksponerede sandflader, samt at stiksugninghuller dækker op til 10% af det samlede areal af indvindingsområdet Disken. Vanddybden i område 562-JC befinder sig mellem 21-37 meters dybde. Hele området 562-JC befinder sig således med høj sandsynlighed under kompensationsdybden.

NCC forventer, at spor efter slæbesugning udjævnes over tid. En sådan udjævning vil, ifølge NCC, på Jyske Rev ske både mellem de enkelte indvindinger, samt efter ophør af indvindingen i området. Den indvindingspåvirkede bund vil på samme vis kontinuerligt blive re-koloniseret.

NCC har fornyeligt undersøgt infaunaen på Jyske Rev i forbindelse med undersøgelser af to hidtil upåvirkede ansøgningsområder (baselineundersøgelser) og et referenceområde som også i fremtiden vil forblive upåvirket. Artssammensætningen var her domineret af arter med en hurtigt re-koloniseringsevne, hvilket indikerer en artssammensætning som helt naturligt er påvirket af og begrænset af den naturlige dynamiske sandomlejring som pågår i området.

Kulturarv

NCC har været i dialog med Moesgård Museum vedrørende deres ønske om, at stille vilkår om at gennemføre en arkæologisk og geoarkæologisk undersøgelser i område 562-JC. Gennem dialogen er det nu blevet klarlagt, at der har været indvundet råstoffer i området i de seneste 10 år, og at der i 2014 fra Kulturstyrelsens side er stillet vilkår om en sikkerhedszone på 500 m omkring det i Slots-og Kulturstyrelsens database registrerede vrag. Museerne har efterfølgende frafaldet deres ønske om vilkår i forbindelse med råstofindvinding i område 562-JC, Jyske Rev.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

NCC har modtaget krav fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om arbejde på eller i havbunden såfremt at der konstateres rester af ammunition eller genstande, der kan være farlige Unexploded Ordnance (UXO).

NCC vil selvfølgelig operere i henhold til Bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 § 14 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i

danske farvande. Derudover vil som nævnt i miljøkonsekvensvurderingen opereres i henhold til UXO retningslinjerne i den britiske undersøgelse ”*Dealing with munitions in marine sediments*”.

NCC har ingen yderligere bemærkninger til Forsvarsministeriets krav.

Begrundelse for afgørelse om tilladelse til indvinding

Ved afgørelsen skal der, jf. lovens § 20, stk. 5, lægges vægt på en vurdering efter lovens § 1 og § 3. Det skal således sikres, at råstofudnyttelsen sker efter en samlet vurdering af en række samfundsmæssige hensyn.

På den ene side skal der lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet, en sikring af udnyttelse af råstofressourcerne samt erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljø- og naturbeskyttelse, beskyttelse af arkæologiske interesser, fiskerimæssige interesser, kystsikkerhed, infrastrukturanlæg, ulemper for skibsfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Råstofressourcen

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at den ansøgte indvindingsmængde, som er angivet i rapporten *Råstofgeologisk revurdering af område 562-JC Jyske Rev F* er til stede. Miljøstyrelsen vurderer samtidig, at indvindingsområdet og grusforekomsten, der er det primære fokus for ansøgeren, er af betydning i forhold til forsyningen af materialer til betonindustrien. Indvindingen supplerer således den indvinding, der foregår på land, og medvirker generelt til at begrænse de miljømæssige effekter her. Miljøstyrelsen ønsker med henblik på at sikre en bæredygtig brug af ressourcerne, at råstofferne anvendes efter deres kvalitet. Derfor finder Miljøstyrelsen, at størstedelen af ressourcerne i område 562-JC Jyske Rev F primært skal anvendes som kvalitetsmaterialer, og dermed ikke til opfyldning, herunder til kystfodring og etablering af strande. Der stilles derfor vilkår om, at kun en begrænset årlig mængde af råstofferne anvendes til de nævnte formål (bilag 1).

Indvindingsområdets areal forøges sammenlignet med det tidligere auktionsområde, da der inddrages et mindre område vest for det tidligere auktionsområde, hvor der ligeledes er en tilgængelig grus og sand ressource. Dette mindre område benævnes Område Vest i ansøgningsmaterialet.

Flora og fauna

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at spredning af suspenderet sediment ikke har en væsentlig negativ effekt uden for ansøgningsområdet. Miljøstyrelsen bemærker også, at størstedelen af ansøgningsområdet består af sandbund, som med jævne mellemrum udsættes for naturligt høje værdier af suspenderet stof i forbindelse med stormvejrshændelser, hvorfor arter knyttet til disse bundtyper har en høj tolerance for omlejring og sedimentation.

Statusrapporten har vist en påvirkning af sedimentspild på stenrevne i påvirkningszonen. Miljøstyrelsen bemærker, at en sådan påvirkning i ansøgningsområdet accepteres, og vurderer, at denne påvirkning af stenrevne kan øges i Område Vest, som tilføjes til indvindingsområdet. Miljøstyrelsen vurderer dog, under hensyntagen til erhvervet i området, og da der i flere år allerede været indvindingsaktivitet i tæt nærhed til de pågældende stenrev, at området ikke vil blive væsentligt merpåvirket af en fortsat indvinding i område 562-JC Jyske Rev F i en grad der ikke kan accepteres.

Miljøstyrelsen bemærker, at dybdeændringer i området, ifølge miljørapporten, er belagt med en vis usikkerhed. Miljøstyrelsen vurderer, at dybdeændringer kan ændre de biologiske forhold i området, men ikke i en uacceptabel grad.

Miljøstyrelsen vurderer, at ændringer af substratet i indvindingsområdet ikke vil påvirke flora og fauna væsentligt, om end det til en vis grad kan ændre eller favorisere andre arter end de nuværende.

Miljøstyrelsen vurderer, at indvindingsaktiviteten har en negativ påvirkning på bundfaunaen konkret hvor den foregår, men er enig i, at de direkte fysiske effekter på havbunden ikke har en væsentligt negativ effekt på bundfaunaen uden for indvindingsområdet. Miljøstyrelsen er også enig i, at de påvirkede arter må antages at være almindeligt forekommende i indre danske farvande, og at indvindingen derfor ikke vil have en væsentlig negativ effekt på populationerne af bundfauna og flora, hverken på lokal eller regional skala.

Størstedelen af det ansøgte område indeholder, bortset fra de stenede områder i påvirkningszonen, ikke væsentlige naturmæssige værdier. På denne baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at de mulige ændringer af bundforholdene ikke udgør en væsentlig påvirkning og ændring af miljøet uden for indvindingsområdet.

Indvindingsområdets areal udvides med inddragelsen af et mindre område vest for indvindingsområdet, hvor der er en tilgængelig råstofressource. Miljøstyrelsen vurderer, at udvidelsen af indvindingsområdet kan medføre en merpåvirkning af flora og fauna på stenrevne i nærhed til området. Miljøstyrelsen accepterer påvirkningen på baggrund af, at der i den foregående periode allerede er indvundet i tæt nærhed til stenrevne lokaliseret omkring område Vest, samt at alle stenrev fortsat er udskåret af indvindingsområdet. Derudover tillades afgrænsningen ligeledes af et råstofmæssigt hensyn.

Fisk og fiskeri

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurdering af, at arealinddragelsen i forhold til fisk er ubetydelig negativ set i relation til områdets lave fødemængde og naturlige dynamik. Ligeledes er Miljøstyrelsen enig i vurdering af, at sedimentspildet vil være begrænset i udbredelse og varighed, og da fiskene kan søge til andre områder mens indvindingen foregår, vurderes påvirkningen af sedimentspredningen på fisk i området derfor som ubetydelig negativ.

Da indvindingen er begrænset areal- og tidsmæssigt, vurderes påvirkningen af arealinddragelsen på fisk at være mindre, lokal og kortvarig.

Det fremgår af høringssvarene, at der ifølge fiskeriforeningerne, er tale om et vigtigt fiskeområde, og at råstofindvindingen skader fiskeri og havbund. DFPO og FSK gør i høringssvarene opmærksom på, at der i området og i tæt tilknytning hertil, er en række historiske fangstpladser efter torsk og pighvar, som de ønsker friholdt for indvinding. Miljøstyrelsen bemærker, at kun to af de i høringssvaret medsendte fangstområder falder inden for indvindingsområdet og vurderer derfor, at fiskeriet på flere af disse historiske fiskepladser ikke vil blive berørt af indvindingsaktiviteten i område 562-JC Jyske Rev F. Miljøstyrelsen bemærker endvidere, at torskfangstområdet, der berører ansøgningsområdet, kun overlapper i et relativt lille område, og at risikoen for i så fald at miste fiskeriudstyr som følge af indvinding derfor ligeledes er relativt lille. Derudover bemærker Miljøstyrelsen, at en stor del af fangstpladsen for pighvar overlapper med områdets nordlige del. Der er imidlertid ikke fremkommet konkret dokumentation for, at fiskeriet finder sted i det angivne tidsrum, og Miljøstyrelsen vurderer, at fiskerne kan benytte området når der ikke indvindes eller benytte andre dele af Jyske Rev til fiskeri mens indvindingen pågår. Miljøstyrelsen

opfordrer til god kommunikation mellem erhvervene omkring anvendelsen af området, så både fiskeri og råstofindvinding kan foregå.

Miljøstyrelsen vurderer derfor ikke, at den ansøgte råstofindvinding vil påvirke fiskeriet i området væsentligt, men vil have en kortvarig forstyrrelsesgrad på fiskeriet. Dette vil især blive fremmet af en konstruktiv dialog erhvervene imellem, som både fiskeriforeningerne og ansøgerne lægger op til i høringssvarene.

Fugle

Miljøstyrelsen vurderer, at indvindingsaktiviteten ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på de arter af havfugle, der er registreret i området. Dels på grund af, at fødegrundlaget er sparsomt i størstedelen af indvindingsområdet, og fordi vanddybden i området begrænser tilgængeligheden af føde, og dels fordi indvindingen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af forstyrrelse i området, da der allerede foregår indvinding i området. Med i betragtningen er også, at ansøgningsområdet er beliggende minimum 50 km fra nærmeste fuglebeskyttelsesområde.

Havpattedyr, herunder bilag IV-arter

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at indvindingsområderne udgør et lille areal ud af det samlede havareal i samme farvand, hvor marsvin kan forekomme. Miljøstyrelsen bemærker også, at indvindingsområdet desuden ligger i stor afstand til områder, der er vurderet som kerneområder for marsvin, men at det dog ikke kan udelukkes, at området har en vis betydning for arten. Samtidig vurderer Miljøstyrelsen, at marsvin potentielt set vil kunne blive påvirket negativt af støj fra indvindingsfartøjets skrue og pumpeaktivitet. Miljøstyrelsen vurderer dog, at det ikke er et kritisk støjniveau, og samtidig vil marsvin have mulighed for at kunne fortrække fra området imens indvindingen foregår.

Samlet vurderes den ansøgte indvindingsaktivitet ikke at medføre forstyrrelse eller forringe fourageringsforholdene for de marine pattedyr i et omfang, der influerer på arternes udbredelse i området.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af miljørapporten, jf. habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, at indvindingen ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Miljømål og indsatsprogrammer

Miljøstyrelsen er enig i konsekvensvurderingens konklusion omkring, at forstyrrelsen af havbunden vil have en moderat negativ påvirkning på havbundens integritet (D6), men at denne påvirkning kun er lokal, og derfor kan karakterises som en ubetydelig påvirkning på det samlede miljømål. Ligeledes vurderer Miljøstyrelsen, at sedimentspredningen i området kun vil have en lokal påvirkning, som vurderes ubetydelig i forhold til miljømål og indsatsprogrammer, herunder målet om god kemisk og økologisk tilstand for vandkvaliteten.

Miljøstyrelsen bemærker, at Energi, herunder støj i havet (D11) herunder undervandsstøj, befinder sig på et niveau, der ikke påvirker havmiljøet yderligere, da området allerede er et trafikeret område, og hvor råstofindvinding allerede pågår. Efter havstrategidirektivet skal der ske overvågning af impulslyd i frekvensområdet 10 Hz til 10 kHz. Miljøstyrelsen vurderer ikke dette relevant for det pågældende arbejde.

På baggrund af den eksisterende viden, og fordi indvindingen forventes kun at have en lokal påvirkning, vurderer Miljøstyrelsen samlet, at den ansøgte indvinding ikke forhindrer opnåelse af god miljøtilstand.

Marinarkæologiske interesser

Slots- og Kulturstyrelsen har informeret Miljøstyrelsen omkring deres frafald af vilkår om en arkæologisk og geoarkæologisk undersøgelse af området. Miljøstyrelsen vurderer, at der ved opretholdelsen af den 500 m sikkerhedszone omkring det registrerede vrak kan gennemføres indvinding uden at der i øvrigt sker væsentlig påvirkning af marinarkæologiske interesser.

Rekreative interesser

Da der allerede foregår råstofindvinding i området, og da de rekreative aktiviteter i området er begrænsede, vurderer Miljøstyrelsen, at indvindingen kan gennemføres, uden at der i øvrigt sker væsentlig påvirkning af de rekreative interesser.

Sejladsforhold

Da der allerede foregår råstofindvinding i området, vurderer Miljøstyrelsen, at indvindingen kan gennemføres, uden at der i øvrigt sker væsentlig merpåvirkning af sejladsforholdene.

Ammunition

Miljøstyrelsen henviser til høringssvar fra Forsvarsministeriets Ejendomsservice, som påpeger at indvinding i området skal operere i henhold til Bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 § 14 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Kumulative effekter

Miljøstyrelsen vurderer, at de potentielle påvirkninger i relation til øget sedimentspredning, undervandsstøj, skibstrafik er lokale inden for ansøgningsområdet, og vurderes derfor ikke at medføre kumulative effekter i relation til andre råstofmæssige eller fiskerimæssige aktiviteter.

Miljøstyrelsen vurderer, at langt størstedelen af sedimentspildet fra indvindingsaktiviteten er lokaliseret inden for selve indvindingsområdet og påvirkningszonen, og at der derfor ikke vil forekomme en væsentlig kumulativ påvirkning uden for ansøgningsområdet som følge af akkumulerede effekter af sedimentspild fra indvindingen i det pågældende område og i de nærmeste indvindingsområder og klappladser. Miljøstyrelsen tillader en påvirkning af sedimentspildet i indvindingsområdet og i påvirkningszonen.

Ifølge miljørapporten vurderes den kumulative undervandsstøj som værende lokal og af kortere varighed. De kumulative effekter af undervandsstøj vurderes derfor af Miljøstyrelsen at resultere i minimale forringelser for områdets dyr, da det vurderes, at disse kan finde andre egnede opholdssteder i nærområdet.

På grund af manglende fødegrundlag og dybden i indvindingsområdet konkluderer Miljøstyrelsen, at indvindingen i sig selv og i kumulation med andre aktiviteter i området ikke vil påvirke fugle i området væsentligt.

Miljøstyrelsen vurderer også, at indvindingen hverken i sig selv eller i kumulation med andre nærliggende indvindingsområder, klappladser eller andre projekter vil medføre en væsentlig merpåvirkning af fiskebestande, om end de enkelte individer i området påvirkes under indvindingen.

Miljøstyrelsen bemærker, at miljørapporten forholder sig til de samlede indvindingsaktiviteter på Jyske Rev, som potentielt kan medføre en kumulativ effekt på de biologiske forhold i området, som følge af generelle substrat- og dybdeændringer i området. Rapporten vurderer dog, at disse effekter er vanskelige at estimere på grund af den naturlige sedimenttransport på Jyske Rev. Miljøstyrelsen vurderer, at den potentielt kumulative effekt på nuværende tidspunkt ikke kan kvantificeres i en grad, der opvejer hensynet til erhvervets interesser i området.

Støj

På baggrund af at området er beliggende ca. 42 km fra nærmeste kyst, og de af Miljøstyrelsen kendte hidtidige støjmålinger i forbindelse med råstofindvinding på havet, er det Miljøstyrelsens vurdering, at grænseværdierne for støj i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder må forventes at blive overholdt under råstofindvinding i område 562-JC Jyske Rev F. Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være væsentlige støjgener på land, og finder derfor ikke, at det er nødvendigt at stille støjvilkår for indvindingen i området.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Grundet den relativt store afstand til habitatområderne, og at indvindingen ikke vurderes at have en negativ påvirkning på miljøet uden for påvirkningszonen, vurderer Miljøstyrelsen, at indvindingsaktiviteten ikke påvirker naturtyperne i de omkringliggende Natura 2000-områder.

Miljøstyrelsen vurderer, jf. § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen), på baggrund af Natura 2000 væsentlighedsvurderingen at indvindingen hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og der er derfor ikke krav om en vurdering efter bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

Øvrige interesser

Miljøstyrelsen vurderer, at indvindingen kan gennemføres, uden at der i øvrigt sker væsentlig påvirkning af de interesser, der er nævnt i råstoflovens § 3.

Konklusion

Miljøstyrelsen har på denne baggrund og ud fra en samlet afvejning, jf. råstoflovens § 3, truffet afgørelse om tilladelse til indvinding af den ansøgte mængde.

Klagevejledning

Miljøstyrelsens afgørelse kan i henhold til råstoflovens § 26, stk. 2, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet for så vidt angår vilkår til beskyttelse af kulturarv, natur og miljø.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. råstoflovens § 26 b, stk. 8.

Afgørelsen kan påklages af adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende og lokale foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne

interesser, DI, Danmarks Rederiforening, Danske Råstoffer, Danmarks Fiskeriforening og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen, jf. råstoflovens § 26 a, stk. 1 og 2.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 26 b, stk. 1. Klagefristen udløber således d. 11. juli 2019. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klage skal ske via Klageportalen, som man finder et link til på forsiden af Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside <https://naevneneshus.dk>. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges på www.borger.dk eller www.virk.dk som normalt, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis Miljøstyrelsen fastholder afgørelsen, sender Miljøstyrelsen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når man klager, skal der betales et gebyr. Når man klager, skal der betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016 niveau), jf. lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold. Vejledning om klageregler og gebyrordning kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside <https://naevneneshus.dk>.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

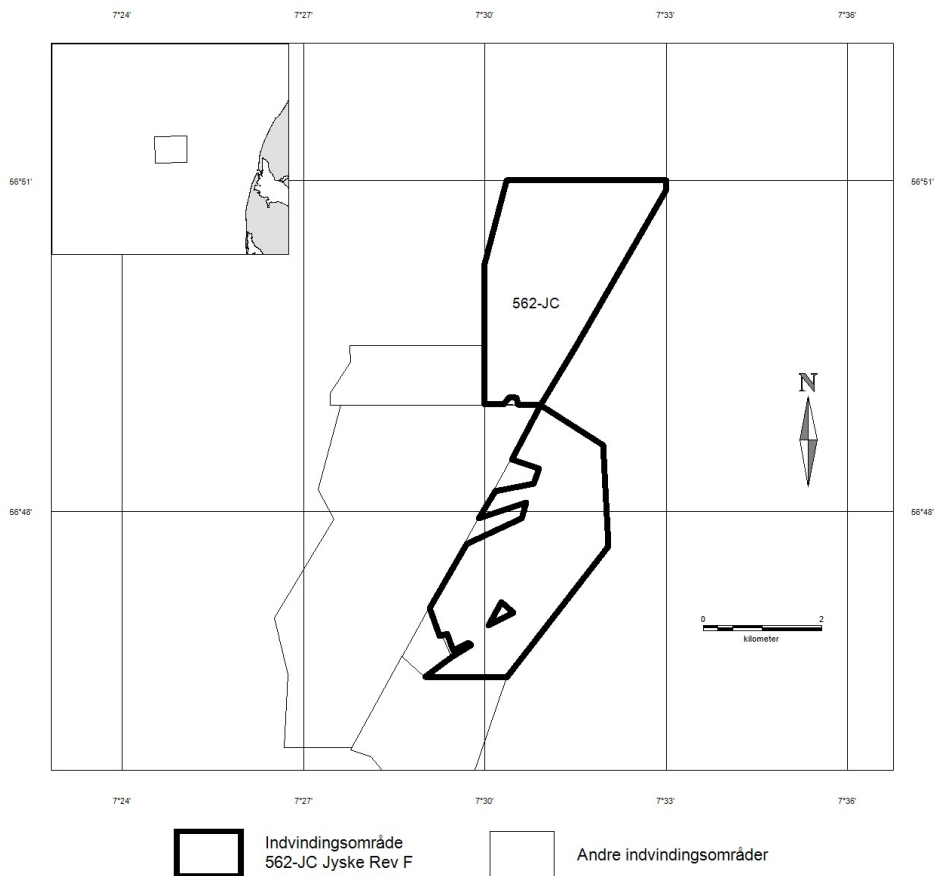
Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43.

På vegne af Miljøstyrelsen,

SILEM

Bilag 1

Indvindingsområde 562-JC Jyske Rev F

Beliggende i Nordsøen

Indvindingsområdet er begrænset af rette linjer mellem følgende punkter:

Geografiske koordinater (WGS84):

N. Bredde	Ø. Længde	N. Bredde	Ø. Længde
56° 50,92'	07° 33,01'	56° 48,08'	07° 30,69'
56° 51,00'	07° 33,00'	56° 47,93'	07° 30,60'
56° 51,00'	07° 30,36'	56° 47,70'	07° 29,70'
56° 50,25'	07° 30,00'	56° 47,12'	07° 29,09'
56° 49,50'	07° 30,00'	56° 46,87'	07° 29,24'
56° 48,97'	07° 30,00'	56° 46,88'	07° 29,37'
56° 48,97'	07° 30,31'	56° 46,74'	07° 29,47'
56° 49,03'	07° 30,39'	56° 46,81'	07° 29,72'
56° 49,03'	07° 30,53'	56° 46,78'	07° 29,78'
56° 48,97'	07° 30,55'	56° 46,67'	07° 29,45'
56° 48,97'	07° 30,92'	56° 46,50'	07° 29,01'
56° 48,47'	07° 30,44'	56° 46,49'	07° 30,36'
56° 48,39'	07° 30,90'	56° 47,68'	07° 32,04'
56° 48,25'	07° 30,81'	56° 48,60'	07° 31,96'
56° 48,18'	07° 30,17'	56° 48,97'	07° 30,92'
56° 47,93'	07° 29,90'	56° 49,49'	07° 31,50'

Udskåret trekant i områdets sydlige del

N. Bredde	Ø. Længde
56° 47,08'	07° 30,47'
56° 47,18'	07° 30,27'
56° 46,96'	07° 30,06'

Områdespecifikke vilkår

Samlet tilladt mængde i m ³	Årligt tilladt mængde i m ³	Andre vilkår
5.000.000	500.000	<p>1. Indvindingsmetode Indvindingen skal ske ved slæbesugning.</p> <p>2. Marinarkæologiske forhold Der må ikke indvindes inden for en radius på 500 m fra et registreret vrage på positionen (WGS84): N 56°50.31' og Ø 7°32.64'.</p> <p>3. Stenrev Der må ikke indvindes inden for en radius på 50 m fra stenrev på positionen (WGS84): N 56° 48.797' og Ø 7° 31.199' N 56° 48.579' og Ø 7° 30.782'</p> <p>4. Fyldsandsbegrænsning Der må højst indvindes 100.000 m³ materialer årligt til anvendelse til opfyldninger, herunder kystfodring og etablering af strande.</p> <p><i>Vilkårene har hjemmel i råstoflovens § 21, stk. 2, nr. 1 og 2</i></p>